

DEPARTEMENT CULTUUR, JEUGD & MEDIA

ULTIMAS

Arenbergstraat 9

1000 BRUSSEL

02 553 68 72

info@ultimas.be

www.ultimas.be

Achtergrondinformatie Ultima Letteren 2019 – Rachida Lamrabet

Rachida Lamrabet is in 1970 geboren in Sidiboujedain in Midar, in het Noorden van Marokko. In 1972 verhuisde ze samen met haar gezin naar Borgerhout.

In 2001 ging ze aan de slag als juriste bij het Centrum voor gelijkheid van kansen en voor racismebestrijding, nu bekend onder de benaming Unia.

In 2006 won ze de Kif Kif literatuurprijs “Kleur de kunst!” met het verhaal *Mercedes 207*. Dat wordt opgenomen in *Kif Kif. Nieuwe stemmen uit vlaanderen*, een bundel verhalen van Nederlandse, Vlaamse, autochtone en allochtone jonge schrijvers waaronder ook Malika Chaara. Het verhaal lijkt wel een voorstudie van haar roman ‘Vrouwland’. Ook hier volgen we Marokkaanse jongens tijdens hun tocht van Marokko naar Europa, Antwerpen in dit geval. In 2007 debuteert ze als romanschrijfster met *Vrouwland* en werd ze meteen bekroond met de - intussen opgedoekte – Vlaamse Debuutprijs. *Vrouwland* won in 2008 de Debuutprijs van Boek.be m.m.v. de Provincie Antwerpen.

In 2008 volgde de publicatie van *‘Een kind van God’*, een verhalenbundel over Marokkaanse migranten die hun weg zoeken in de westerse samenleving.

In 2009 schreef ze in opdracht van het Arsenaal haar eerste theatertekst. *‘Belga’* gaat over de eerste generatie gastarbeiders die vol verwachtingen in België arriveerden eind jaren 60’. Over een vader, zijn zoon en een vrouw. Het stuk wordt vertolkt door Lotte Heijtenis (De Smaak van de Keysertjes), Mourade Zeguendi (Les Barons, Union Suspecte) en Mostafa Benkerroum (Hel van Tanger) in een regie van Michael De Cock.

Rachida Lamrabet maakt ook deel uit van de schrijverskaravaan, een literaire ontmoeting tussen Marokkaanse en Vlaamse schrijvers.

In de roman *'De man die niet begraven wilde worden'* (2011) ontrafelde ze wat traditie en overlevering betekenen voor een mens die in spreidstand tussen twee werelden staat.

In 2012 schreef ze op vraag van Laika een speelse theatertekst over kinderen en ouders van verschillende culturen die elkaar ontmoeten in en rond de school. *Zetels van goud* speelt in de klas voor het einde van de schooltijd. Het is een verhaal over vriendschap, dromen en een wereld van verschil.

In 2014 volgde de theatervoorstelling *De handen van Fatma* (toneel). Vijf jaar na *'Belga'*, vroeg 't Arsenal aan Rachida Lamrabet en Fikry El Azzouzi om een tekst te schrijven vanuit het standpunt van de vrouw. Beide auteurs gingen onafhankelijk van elkaar aan de slag. Ondanks hun heel eigen schrijftuur sloten hun teksten inhoudelijk wonderwel op elkaar aan: gevoelens van heimwee, strijdbaarheid en verloren dromen vormen de onderstroom in beide verhalen. Drie hoofdmonologen geven de gevoelens, verwachtingen weer van Fatma op drie tijdstippen in haar leven, als jong meisje in Marokko, als jonge vrouw in België, als oude vrouw in België. De tekst is gebaseerd op de novelle *'De handen van Fatma'* van El Azzouzi, op de nieuwe theatermonoloog *'Handen van papier'* van Rachida Lamrabet en op een monoloog van Michael De Cock uit 2006.

In 2017, in het kader van een theaterproject van de KVS in samenwerking met het Goethe-Instituut te Washington, bracht ze de kortfilm *Deburkanisation* (klik hier voor de film) uit in het kader van het trans-Atlantisch theaterproject *Plurality of Privacy Project in Five-Minute Plays* (P3M5) waarin ze het boerkaverbod in vraag stelt.

De vrouw in de film *Deburkinaton* kiest voor de boerka. Zij heeft daar haar eigen redenen voor, die ze in de film uitlegt. Moet deze vrouw bevrijd worden? Waarvan dan wel? Van haar religie, haar omgang met haar eigen lichaam, haar man? Zullen wij, westerse columnisten, even in haar plaats beslissen dat haar man eigenlijk haar vijand is, ook als ze dat zelf niet zo ervaart? Niet *kan* ervaren, de sukkel, onderdrukt als ze is? Mag ze bestaan, de vrouw die zelfstandig voor de boerka kiest? Dat leidde tot scherpe polemieken in onder andere de Knack en De Standaard.

In 2018 sneed ze met haar derde roman *Vertel het iemand* een thema aan dat -in deze tijden van herdenking van het einde van WO I – tussen de plooiën en zelfs in de vergetelheid van de tijd schijnt weg te glijden: het aandeel van de Marokkaanse goumiers en tirailleurs die door de Fransen werden geronseld om in West-Europa te gaan vechten in een oorlog die de hunne niet was.

Lamrabet maakte er een verhaal van met vele betekenislagen, telkens met veel inleving gebracht. In een bespreking in *DeWereldMorgen.be*, besluit Charles Ducal: *'Vertel het iemand'* speelt zich af honderd jaar geleden. Er is veel veranderd sindsdien, maar of de witte superioriteitswaan van de koloniale wereld, die het boek doordeesemt, is verdwenen dan wel zich in een ander kleed is gaan hullen, is een terechte vraag. Voor wie die vraag durft te stellen is deze roman ook een zeer actueel boek.'

In 2019 schreef ze *Dihya*, een theatermonoloog, voor jonge mensen vanaf 14 jaar. In oktober ging die in première in het paleis te Antwerpen. Daarin beschrijft ze hoe een meisje een dagelijkse strijd tegen grenzen, macht en traditie voert. Haar moeder kijkt met lede ogen toe. Geleidelijk aan identificeert de dochter zich met Dihya, de jonge Berberse koningin die in de 7de eeuw een opstand leidde. Het meisje groeit uit tot een symbool voor een hele rebellerende generatie. Wanneer ze plots verdwijnt, onderneemt haar moeder actie. Schipperend tussen wat moet en wat hoort, neemt ze de strijd van haar dochter over.